

Broj: X- KŽ-07/343

Sarajevo, 28.08.2008. godine

Presuda u pogledu optuženog Mladena Begić, postala pravosnaдна dana 28/08/2008. a izvršena dana 09.09.2008. godine (datum)	Суд БиХ / Суд БиХ Кривично одјелjenje и Апелационо одјелjenje и Одјел II Одјелjenje за судско прегледање / Судско прегледање
--	---

x. 28/08/2008	134
8	(Str./Стр.)
09-09-2008	11:16

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u ime Apelacionog odjeljenja Odjela II za organizovani kriminal, privredni kriminal i korupciju, sastavljenom od sudija Vučinić Hilme kao predsjednika vijeća, te Popovac Nedžada i Vukoje Dragomira kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika Idrizović Sedina u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Begić Mladena zbog krivičnog djela porezna utaja iz člana 210. stav 2. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući po žalbi branioca optuženog Begić Mladena, advokata Brekalo Ivana iz Širokog Brijega, izjavljenoj protiv presude Suda Bosne i Hercegovine broj: X-K-07/343 od 11.03.2008. godine, nakon sjednice vijeća održane dana 28.08.2008. godine, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Uzunović Sene, optuženog Begić Mladena i njegovog branioca Brekalo Ivana, donio je

P R E S U D U

Djelimično se uvažava žalba branioca optuženog Begić Mladena, pa se presuda Suda Bosne i Hercegovine broj X-K-07/343 od 11.03.2008. godine preinačava u dijelu odluke o kazni, tako da se optuženi Begić Mladen za krivično djelo porezna utaja iz člana 210. stav 2. KZ BiH za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmjenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj X-K-07/343 od 11.03.2008. godine, optuženi Begić Mladen oglašen je krivim za krivično djelo porezna utaja iz

člana 210. stav 2. KZ BiH, čije su radnje izvršenja opisane u izreci te presude, pa mu je Sud, primjenom članova 39., 42. i 48. KZ BiH izrekao kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, a na osnovu čl. 41. stav 4. i 46. KZ BiH kao sporednu kaznu, izrekao mu je novčanu kaznu u iznosu od 15.000 KM, koju novčanu kaznu je optuženi dužan platiti u roku od 4 mjeseca od dana pravosnažnosti presude, uz upozorenje o prinudnom izvršenju te novčane kazne. Istom presudom, optuženi Begić Mladen je na osnovu čl. 110. i 111. KZ BiH obavezan da plati novčani iznos od 90.753,60 KM, kao imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom u roku od 15 (petnaest) dana od dana pravosnažnosti presude. Na osnovu člana 188. stav 1. ZKP BiH optuženi Mladen Begić je obavezan da naknadi troškove krivičnog postupka čiju će visinu Sud odrediti posebnim rješenjem, po pribavljanju potrebnih podataka.

Protiv navedene presude, žalbu je u zakonskom roku izjavio branilac optuženog Begić Mladena, advokat Ivan Brekalo iz Širokog Brijega. Branilac optuženog, prvostepenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da Apelaciono vijeće ovog Suda uvaži žalbu, ukine prvostepenu presudu i odredi održavanje pretresa.

Tužilac Tužilaštva BiH je Sudu dostavio odgovor na žalbu branioca optuženog Begić Mladena, sa prijedlogom da Apelaciono vijeće ovog Suda odbije kao neosnovanu žalbu i potvrdi prvostepenu presudu.

Na javnoj sjednici održanoj u smislu člana 304. ZKP BiH, branilac optuženog Begić Mladena je ostao kod navoda i prijedloga iznesenih u svojoj žalbi, dodajući pri tome da je u svojoj žalbi, kao novi dokaz predložio vještačenje po vještaku finansijske struke Anić Mati. Branilac je pri tome naveo da ovim novim dokazom nastoji pobijati valjanost nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke Durić Mustafe, koji je kao dokaz optužbe izveden na glavnom pretresu. Nadalje, branilac optuženog je na javnoj sjednici naveo da su ispunjeni uslovi da se, u slučaju ako ovaj Sud nađe da nisu osnovani razlozi iz žalbe, preinači presuda u odluci o krivičnoj sankciji i prema njegovom branjeniku izrekne uvjetnu osudu. Optuženi Begić Mladen se u cjelosti pridružio navodima svoga branioca. Tužilac Tužilaštva BiH je ostao kod navoda i prijedloga iz odgovora na žalbu.

Apelaciono vijeće ovog Suda je u smislu člana 306. ZKP BiH ispitalo pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda branioca optuženog, pa je odlučilo kao u izreci iz slijedećih razloga:

Ispitujući žalbene prigovore branioca optuženog, da su pobijanom presudom učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. (u žalbi se očiglednom greškom umjesto tački ovog člana navode stavovi) tač. d), i) i k) ZKP BiH, ovo vijeće je našlo da ovi prigovori nisu osnovani. Naime, žalba najprije prigovara da je povrijeđeno pravo na odbranu optuženog, iz razloga što prvostepeni sud nije odlučio o zahtjevu odbrane da se izdvoje iz spisa dokazi koji su pribavljeni navodnim povredama odredaba krivičnog postupka, jer neki od tih dokaza (koji su već bili izvedeni na glavnom pretresu, i navedeni u podnesku branioca) su pribavljeni bez naredbe a neki protivno naredbama Suda. Nadalje, povredu prava na odbranu, žalba nalazi i u okolnosti da Sud nije prihvatio sporazum o priznanju krivnje od 30.01.2008.godine, a prihvaćen je sporazum u drugom predmetu za isto djelo protiv drugog optuženog. Žalbom se još prigovara da se pobijana presuda zasniva na dokazima koji su pribavljeni na nezakonit način, te da je izreka pobijane presude nerazumljiva i protivrječna sama sebi i presuda uopće ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama.

Po ocjeni ovog vijeća, izreka pobijane presude ne sadrži ništa nerazumljivo i protivrječno pa se paušalni prigovori istaknuti u ovom pravcu ukazuju neosnovanim. Također, obrazloženje pobijane presude sadrži razloge o svim odlučnim činjenicama kao i ostale razloge koje u smislu člana 290. stav 7. ZKP BiH treba da sadrži presuda, pa su neosnovani i ovi suprotni žalbeni prigovori branioca optuženog.

Pravilnost i zakonitost pobijane presude se nadalje, ne može dovesti u pitanje neosnovanim žalbenim prigovorima da se presuda zasniva na dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu a koji su navodno pribavljeni bez naredbe ili protivno naredbama Suda. Vijeće je imalo u vidu da je ovaj prigovor na nezakonitost tih dokaza istican i u toku prvostepenog postupka. Pobijana presuda je u svom obrazloženju (na strani 7. i 8.) detaljno navela razloge zbog kojih je ovaj prigovor neosnovan, a koje kao pravilne prihvata i ovo vijeće. Dakle, prvostepeni sud je pravilno cjenio izvedene dokaze i to: naredbu Suda BiH broj: X-KRN-07/343 od 21.03.2007. godine, potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta broj: 17-13/1-2-61/07 od 03.04.2007, potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta broj: 17-13/1-2-61/07 od 03.04.2007., potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta i spisa broj: 10/05-2-15-59-25/05 od 11.05.2005. godine, naredbu Suda BiH broj: KPP-59/05 od 05.05.2005. godine i dopis Tužilaštva BiH broj: KT-7/07 od 24.08.2007. godine Sudu BiH. Na osnovu ovih dokaza, prvostepeni sud je izveo i pravilan zaključak da su izvedeni dokazi koji se odnose na finansijsku dokumentaciju.

(a na kojim dokazima se između ostalih dokaza zasniva prvostepena presuda) pribavljeni na osnovu naredbi ovog Suda (od 21.03.2007. godine i 05.05.2005.godine, u ovom predmetu i predmetima K-68/05 i K-76/05) i u skladu sa odredbama čl. 65. 68. i 70. ZKP BiH. O toj privremeno oduzetoj dokumentaciji, ovlaštene službene osobe koje su izvršavale naredbe su izdavali potvrde o privremenom oduzimanju predmeta. Prema tome, neosnovanim se ukazuju suprotni žalbeni prigovori branioca optuženog Begić Mladena.

Nadalje, ovo vijeće nalazi da u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog. Žalba navodnu povredu prava na odbranu nalazi u tome što prvostepeni sud nije odlučio o zahtjevu odbrane za izdvajanje dokaza od 22.02.2008. godine, za koje je odbrana tokom cjelog postupka tvrdila da su nezakoniti. Kao argument za ove svoje navode, žalba se pozvala i na odluku Ustavnog suda BiH, broj AP 114/02 od 27.10.2004. godine. Međutim, suprotno ovim žalbenim prigovorima, ovo vijeće nalazi da je predsjednik vijeća na glavnom pretresu u prvostepenom postupku, u smislu člana 239. stav 4. ZKP BiH, odlučio o zahtjevu odbrane o čemu je dao kratko obrazloženje, a u obrazloženju pobijane presude su detaljno navedeni razlozi zbog kojih je pomenuti zahtjev odbrane neosnovan. Ovo vijeće je, nakon što je izvršilo uvid i u pomenutu odluku Ustavnog suda BiH, izvelo zaključak da navedeni žalbeni prigovori branioca optuženog nemaju uporište u toj odluci.

Konačno, žalba neosnovano nalazi navodnu povredu prava na pravično suđenje u tome što je u drugom predmetu protiv drugog optuženog pred ovim Sudom prihvaćen sporazum za isto djelo, a nije prihvaćen sporazum o priznanju krivnje koji je zaključio optuženi Begić Mladen sa Tužilaštvom BiH. U vezi ovog prigovora treba imati u vidu da iz odrebi člana 231. st.5. i 6. ZKP BiH proizilazi ovlaštenje suda, da po svojoj slobodnoj ocjeni odlučuje hoće li prihvatiti sporazum o priznanju krivnje, čak i kada su ispunjeni zakonski uslovi za njegovo prihvatanje. U vezi stim, ukoliko Sud prihvati sporazum o priznanju krivnje u jednom predmetu za određeno krivično djelo, to ne znači da je Sud dužan u svim drugim predmetima koji se vode ili koji će se voditi za isto takvo krivično djelo, dužan da prihvati sporazum. Stoga je neosnovan i ovaj žalbeni prigovor branioca optuženog Begić Mladena.

Nakon što je ispitalo činjenično stanje izneseno u obrazloženju prvostepene presude u vezi sa žalbenim prigovorima branioca optuženog istaknutim u ovom pravcu, ovo vijeće je ocijenilo da su i ovi žalbeni prigovori neosnovani. Naime, prema obrazloženju pobijane presude, proizilazi da je optuženi u vrijeme i na način opisan u izreci te presude, počinio krivično djelo porezna

utaja iz člana 210. stav 2. KZ BiH. Ovo odlučno utvrđenje i na njemu zasnovane zaključke prvostepeni sud je zasnovao na nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke Durić Mustafe, zatim na izvedenoj finansijskoj dokumentaciji koja se odnosi na poslovanje pravnog lica „Kamping“ d.o.o. Posušje čiji je optuženi direktor, sa pravnim licima „Tadžeks“ d.o.o. Trebinje, „Suiping“ d.o.o. Brčko Distrikt, „San Commrece“ d.o.o. Sarajevo i „Čola-Prom“ d.o.o. Laktaši, kao i drugim izvedenim dokazima. Za svoje utvrđenje i na njemu zasnovane zaključke, prvostepena presuda je u obrazloženju navela konkretne i prihvatljive razloge o svim odlučnim činjenicama, koje u potpunosti prihvata i ovo vijeće, jer su rezultat pravilne i svestrane ocjene svih iznesenih dokaza i iznesenih činjenica na glavnom pretresu.

U sklopu ovako utvrđenih odlučnih činjenica, ovo vijeće je cjenilo žalbene prigovore branioca optuženog istaknute u ovom pravcu te je ocjenilo da su isti neosnovani. Naime, nije sporno da pravno lice „Kamping“ d.o.o. Posušje čiji je optuženi direktor i odgovorno lice, nije platilo porez na promet robe ukupne vrijednosti 453.768,00 KM. Sporna je odlučna činjenica, da li je na ovaj obavljen promet robe ovo pravno lice bilo obveznik plaćanja poreza ili je u smislu čl. 4. i 5. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga ovo pravno lice bilo oslobođeno od plaćanja poreza, pod uslovom da tu robu nabavlja radi dalje prodaje.

Na osnovu već navedenih dokaza koji su izvedeni na glavnom pretresu, prvostepeni sud je, po ocjeni ovog vijeća, pravilno utvrdio ove činjenice i izveo pravilne zaključke, da je pravno lice „Kamping“ d.o.o. Posušje, bilo obveznik plaćanja poreza na promet robe ukupne vrijednosti 453.768,00 KM, te da nije bilo uslova za oslobađanje, odnosno prenošenje te obaveze na drugog obveznika, jer je optuženi robu u navedenoj vrijednosti prodao nepoznatim kupcima, kao robu namjenjenu krajnjoj potrošnji. U namjeri da to prikrije i izbjegne plaćanje, u dokumentaciji je optuženi lažno prikazao kao da je robu prodao firmama „Tadžeks“ d.o.o. Trebinje, „Suiping“ d.o.o. Brčko Distrikt, „San Commrece“ d.o.o. Sarajevo i „Čola-Prom“ d.o.o. Laktaši, radi dalje prodaje. U istom cilju, sa istim firmama su sačinjene narudžbenice koje sadrže izjave da roba služi za dalju prodaju, kao i fiktivne otpremnice – računi, koje su upućivale na to da je optuženi robu prodao i isporučio navedenim firmama, iako stvarnog prometa nije bilo.

Ove činjenice i zaključke prvostepeni sud pravilno izvodi, pored ostalih izvedenih dokaza optužbe, i iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke Durić Mustafe kojeg prihvata i ovo vijeće. Naime, ovaj nalaz i mišljenje je i po

ocjeni ovog vijeća dat u skladu sa pravilima struke, objektivan i saglasan je sa ostalim izvedenim dokazima, a posebno sa materijalnom-finansijskom dokumentacijom i pravosnažnim presudama Suda BiH broj: K-68/05 od 18.05.2006. godine i broj: K-76/05 od 11.11.2005. godine. Dakle, iz ovih saglasnih dokaza proizilazi logičan i za ovo vijeće uvjerljiv zaključak, da nije bilo stvarnog prometa robe između pravnog lica čiji je direktor optuženi i ostalih, pomenutih pravnih lica. Optuženi je predmetnu robu prodao drugim kupcima, i taj promet je prikrrio na osnovu finansijske dokumentacije izvedene na glavnom pretresu, a sve kako bi izbjegao plaćanje poreza u iznosu navedenom u izreci pobijane presude.

Nasuprot tome, dokazima odbrane se, i po ocjeni ovog vijeća, nije uspjela dovesti u sumnju dokazna snaga dokaza optužbe. Tako, iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke Zovko Žarke proizilazi da je postojao stvarni promet robe koja je navedenim preduzećima prodana radi dalje prodaje, a ovaj svoj zaključak vještak zasniva na finansijskoj dokumentaciji izvedenoj na glavnom pretresu. Međutim, vještak optužbe, Durić Mustafa je iznio niz manjkavosti, nepravilnosti i nelogičnosti koje se odnose na predmetnu finansijsku dokumentaciju, (koja je detaljno opisana u pobijanoj presudi) a sa nekim od tih manjkavosti se složio i vještak odbrane Zovko Žarko. U vezi navedenog, pravilnost pomenutog zaključka vještaka odbrane je dovedena u pitanje, ne samo sa ovako nepotpunom i manjkavom dokumentacijom, nego i sa pravosnažnim presudama ovog Suda broj: K-68/05 od 18.05.2006. godine i broj: K-76/05 od 11.11.2005. godine. Prvostepeni sud je pravilno analizirao pomenute presude kojima je pravosnažno utvrđeno da nije bilo stvarnog prometa robe između preduzeća "San Commerce" d.o.o. Sarajevo i preduzeća "Kamping" d.o.o. Posušje, čiji je optuženi direktor, zatim da je prateća dokumentacija vezana za tu robu, fiktivno sačinjena kako bi se lažno prikazao promet robe između ovih pravnih lica, u ukupnom iznosu od 298.657,00 KM. Konačno, razlog zbog kojeg je vještak finansijske struke Durić Mustafa utvrdio viši iznos neplaćenog poreza u odnosu na vještaka finansijske struke Zovko Žarku, ogleda se u tome što vještak Zovko Žarko nije uzeo u obzir cjelokupnu finansijsku dokumentaciju, a koja je bila na raspolaganju vještaku Durić Mustafi, i na osnovu koje dokumentacije (kao što je to u prvostepenoj presudi detaljno navedeno) je ovaj vještak pravilno utvrdio da je stvarni iznos neplaćenog poreza 90.753,60 KM.

Nadalje, potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje, se po ocjeni ovog vijeća, ne može dovesti u pitanje niti sa novim dokazom koji je žalitelj u žalbi predložio, a to je saslušanje vještaka finansijske struke Anić Mate. Ovo prije svega što je branilac optuženog na javnoj sjednici pojasnio da se ovaj dokaz

predlaže na iste okolnosti na koje je na glavnom pretresu u prvostepenom postupku kao dokaz odbrane, saslušan vještak finansijske struke Zovko Žarko te je pročitao i njegov nalaz i mišljenje. Također razlog zbog kojeg je žalitelj predložio ovaj novi dokaz, leži u tome što prvostepeni sud nije poklonio vjeru pomenutom nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke Zovko Žarki. Stim u vezi, treba imati u vidu da pobijana presuda pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje zasniva na izvedenim dokazima optužbe, koji su međusobno saglasni u odnosu na pomenute odlučne činjenice, i čija dokazna snaga nije dovedena u sumnju izvedenim dokazima odbrane. Stoga su po ocjeni ovog vijeća, suprotni žalbeni argumenti da se sa novim predloženim dokazom može dovesti u sumnju vjerodostojnost ovih dokaza optužbe neosnovani i proizvoljni, a u žalbi predloženi novi dokaz je bespotreban jer ne može dovesti do drugačijeg činjeničnog stanja, od onog kako je pravilno utvrđeno u pobijanoj presudi. Iz navedenih razloga, ovo vijeće nalazi da činjenično stanje nije ostalo pogrešno i nepotpuno utvrđeno, pa su neosnovani žalbeni razlozi iz ovog osnova.

Na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud je pravilno primjenio krivični zakon, kada je radnje izvršenja optuženog Begić Mladena pravno kvalifikovao kao krivično djelo porezna utaja iz člana 210. stav 2. KZ BiH. Stoga su neosnovani i žalbeni prigovori istaknuti u ovom pravcu.

Ispitujući povodom žalbenih navoda, odluku prvostepenog suda o visini izrečene kazne zatvora, ovo vijeće nalazi da je prvostepeni sud potpuno i pravilno utvrdio činjenice i okolnosti koje utiču na vrstu i visinu izrečene kazne zatvora i novčane kazne kao sporedne kazne. Međutim, branilac optuženog u svojoj žalbi ali i na javnoj sjednici vijeća prigovara da ove činjenice i okolnosti opravdavaju izricanje uvjetne osude.

Po nalaženju ovog vijeća, u konkretnom slučaju prvostepena presuda nije dala odgovarajući značaj olakšavajućim okolnostima koje su se našle na strani optuženog. Naime, okolnosti da je optuženi porodičan, odnosno oženjen, otac troje malodobne djece, ratni vojni invalid, opravdavaju da se optuženom izrekne kazna zatvora u kraćem trajanju. Dakle, ovo vijeće nalazi da su kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, sa već izrečenom novčanom kaznom u iznosu od 15.000 KM kao sporednom kaznom, srazmjerne stepenu krivične odgovornosti i težini učinjenog krivičnog djela, te da će se i sa ovako izrečenim kaznama u cjelosti postići svrha kažnjavanja iz člana 39. KZ BiH.

Ovo vijeće je u smislu člana 308. ZKP BiH ispitalo pobijanu presudu i u odluci o oduzimanju imovinske koristi, te je ocijenilo da je prvostepeni sud

pravilno postupio kada je na osnovu člana 110. KZ BiH odlučio da se od optuženog oduzme imovinska korist koju je pribavio predmetnim krivičnim djelom, u visini iznosa utajenog poreza od 90.753,60 KM.

Zbog svega navedenog, na osnovu člana 314. ZKP BiH odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Sedin Idrizović

